

‘Dynamisch, maar meedogenloos’

Paus Franciscus bezoekt in Zuid-Korea een Kerk te midden van vele religies

- Kerk in Korea werd niet gesticht door priesters, maar door leken
- Al genieten priesters er veel respect, voor doopleerlingen zorgen leken zelf wel

Erik DE SMET

Van 14 tot 18 augustus reist paus Franciscus naar Zuid-Korea. Het is zijn eerste Aziatische trip als opvolger van Petrus. Zijn voorganger, Benedictus XVI, bezocht nooit een Aziatisch land. Hoofddoel van de Koreareis zijn de zesde Aziatische Jongerendagen, waarbij de paus zal voorgaan in de slotviering in een voetbalstadion. Op 16 augustus verklaart hij ook 124 Koreanen zalig die in de negentiende eeuw stierven voor hun geloof. Dat gebeurde tijdens de Joseondynastie (1392-1897), die Korea al die tijd afsloot van de buitenwereld. Vele Koreaanse christenen weigerden zich echter te schikken naar de eisen van het confucianisme van de heersende klasse.

Door zijn bezoek brengt paus Franciscus ook hulde aan een van de meest dynamische kerkgemeenschappen in Azië. De Kerk in Korea werd gesticht door leken. Toen in de achttiende eeuw een Chinese priester het land alsnog kon bezoeken, ontdekte hij huiskerken met zo'n vierduizend katholieken die nog nooit een priester hadden gezien. Pas in 1836 zette de eerste missionaris, een lid van de Missions Etrangères de Paris, voet op Koreaanse bodem. Vandaag is tien procent van de bevolking, zowat vijf miljoen mensen, ka-

tholiek. Protestanten zijn talrijker: zij maken een kleine twintig procent van de bevolking uit.

Ook mgr. Luc Van Looy, de bisschop van Gent, was missionaris in Zuid-Korea. Als salesiaan van Don Bosco verbleef hij van 1964 tot 1984 in het Land van de Kalme Ochtend. Hij was er leerkracht in het middelbaar, provinciaal overste en voorzitter van de hogere oversten in Korea.

„Koreanen zijn ambitieus en dynamisch, in meningsverschillen soms meedogenloos”, getuigt de bisschop. „In ‘mijn’ jaren verkeerde het land in de greep van een militaire dictatuur die ons onophoudelijk in de gaten liet houden. De Kerk was dan ook een van de zeldzame georganiseerde bewegingen die zich verzetten tegen de dictatuur.”

Paus Franciscus zal wellicht op symbolische wijze de scheiding van Noord- en Zuid-Korea aanklagen

Vanuit haar ontstaansgeschiedenis steunt de Kerk in Korea sterk op leken. Zij hebben de parochies in handen en gaan zelf op zoek naar nieuwe geloofsleerlingen. Mgr. Van Looy doopte jaarlijks tweehonderd volwassenen.

„Het is echter ook een hiërarchische Kerk”, vervolgt de bisschop. „De priester geniet veel aanzien. Zo hoog staat hij aangeschreven, zeggen de mensen wel eens, dat het makkelijk 25 jaar duurt alvorens hij weer met beide voeten op de grond staat. In elke parochie zijn ook zusters actief, vaak van inlandse congregaties. Zij vormen de steunpilaar van de Kerk.”

In de Koreaanse cultuur speelt de traditionele godsdienstigheid een grote rol, tot in de geloofsbeleving van katholieken. Zo zal een begrafenistoet zich steevast langs kleine paden bewegen in de hoop de geesten te verschalken. Met Allerzielen offeren alle Koreanen, ook de katholieken, eten en drank op de graven van hun dierbaren. Koreaanse families zijn ook zelden volledig katholiek. Sommige gezinsleden zijn katholiek, anderen dan weer protestant, animist of boeddhist.

De scheiding tussen Noord- en Zuid-Korea, een gevolg van de Koreaanse Oorlog (1950-1953), is tijdens het pausbezoek niet aan de orde, al is het niet ondenkbaar dat paus Franciscus door symbolische handelingen naar die aanslepende tragedie zal verwijzen. Noord-Korea geldt als een van de landen waar de godsdienstvrijheid het sterkst wordt ingeperkt.

„Vraag is of er in Noord-Korea nog wel katholieken zijn. Bij de scheiding vluchtten ze immers bij tienduizenden naar het zuid”, vertelt mgr. Van Looy. „Ondanks de geslotenheid van het land zijn er vermoedens dat in Noord-Korea katholieken nog altijd het geloof levendig houden. Katholieke ngo's zoals Misereor en Caritas zijn er alvast actief.”

Waar staan de katholieke Zuid-Koreanen in de wereldkerk? Volgens de bisschop van Gent toont hun vaderland zich, samen met Vietnam en Oost-Timor, als een van de meest dynamische Kerken ter wereld. „Ze groeit niet enkel in aantal gelovigen, ze floreert ook op intellectueel vlak. In de Koreaanse samenleving staat een katholieke elite op die zich intellectueel ook almaar nadrukkelijker als katholiek profileert.”

CURSIEFJE

Erik DE SMET

Broer konijn heeft het beste deel gekozen

„Vanwege de vakantie moesten we Freddy tijdelijk in andere handen geven. Freddy is ons huiskonijn. Het goede leven maakte hem moddervet en spreekwoordelijk zo tam als zichzelf. Freddy vleit zich aan mijn voeten als ik zit te lezen, komt met vertederende oogjes vragen om zijn hok te verversen en kwispelt aandoenlijk als hij citroenmelisse voorgeschoteld krijgt, zijn lievelingskostje.

Volgens de Franse filosoof Jacques Derrida is het onderscheid tussen mens en dier een rampzalig misverstand en een dwaasheid. De wereld en de mensheid bekijken vanuit het perspectief van een dier verruimt de blik, meent Derrida. Franciscus van Assisi beseft dat blijkbaar ook en preekte tot de vogels. De heilige noemde ze zowaar zijn 'zusterkens'. Als ik Franciscus volg in zijn spirituele aanvoelen, dan mag ik ons konijn Freddy dus mijn broer noemen.

Of Franciscus ook tot konijnen heeft gepreikt, is niet bekend. Van mijn kant heb ik het overigens ook nooit geprobeerd bij Freddy. Maar hij gaat wel gelukkig plat op de buik liggen als we een cantate van Bach draaien. „Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit”, zingt het koor in een van Bachs overweldigende stukken, Gods tijd is de allerbeste. Freddy schijnt dat te beseffen. Van de dieren kunnen wij, mensen, best wel spirituele vaardigheden opsteken.

Freddy is genoemd naar een dakloze cliënt van mijn vrouw, een jongen die helemaal in de greep is van een noodlottige en vernietigende verslaving. Misschien leidt Freddy het konijn wel

„Misschien leidt Freddy het konijn een beter en zinvoller bestaan dan Freddy de mens”

een beter en ook zinvoller bestaan dan Freddy de mens. Freddy het konijn heeft een eigen huisje, lust dagelijks zijn natje en droogie, mag in onze woning schuilen als het stormt en hagelt en kan op de belangstelling rekenen van alle kinderen die bij ons over de vloer komen. Liefkozend strelen ze de lange oren van Freddy het konijn. Ik vermoed niet dat iemand dat doet bij Freddy de mens.

Een man in de buurt werd door de overheid na 34 jaar verblijf in België repatriëerd naar het land waar hij weliswaar geboren werd, maar slechts tot zijn vijfde woonde, en er achtergelaten op de luchthaven. Wat is het verschil met een ongewenst huisdier dat aan het begin van de vakantie in een bos wordt gedumpt?

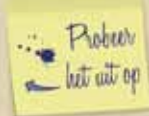
Gelukkig komt straks een gezin met twee kinderen letten op Freddy het konijn. Zij bewonen een aftands tweekamerappartement, waarvan de huurprijs hun krappe beurs danig belast. Freddy heeft tenminste een tuin tot zijn beschikking en dus zijn hun kinderen maar al te blij dat ze het konijn mogen komen voeren, zijn hok schoonmaken en hem vertroetelen terwijl hij door het gras struint. Het dier bevraagt onze menselijkheid.

Hoe zou Freddy het konijn kijken naar het mensenras? Als medekonijnen? Jacques Derrida beweert dat een dier een mens steeds naakt ziet. Een dier maakt geen onderscheid tussen dure en minder dure kleren, tussen arm en rijk, tussen een geslaagd en een niet-geslaagd leven. In de ogen van Freddy het konijn lopen wij dus allemaal naakt rond. Net als hij.”

Uitbundige katholieke Koreanen tijdens de jongste Wereldjongerendagen. © KNA-Bild

Start de Stille
www.startdestille.be

Hoe kan jij in je drukke leven innerlijke rust, diepgang en waachtheid ervaren? Leer stilvallen, mediteren of bidden.